

Poslovanje obrtnika i jednostavno računovodstvo

Jurišić, Andreja

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Organization and Informatics / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:211:646843>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported](#) / [Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-12**



Repository / Repozitorij:

[Faculty of Organization and Informatics - Digital Repository](#)



**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
VARAŽDIN**

Andreja Jurišić

**Poslovanje obrtnika i jednostavno
računovodstvo**

ZAVRŠNI RAD

Varaždin, 2019.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
V A R A Ź D I N

Andreja Jurišić

Matični broj: 0016124415

Studij: Informacijski sustavi

Poslovanje obrtnika i jednostavno računovodstvo

ZAVRŠNI RAD

Mentor/Mentorica:

Mr. sc. Tanja Šestanj Perić

Varaždin, rujan 2019.

Andreja Jurišić

Izjava o izvornosti

Izjavljujem da je moj završni rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onima koji su u njemu navedeni. Za izradu rada su korištene etički prikladne i prihvatljive metode i tehnike rada. Za bilo kakve netočnosti u činjenicama ili rasuđivanju preuzimam punu odgovornost.

Autor/Autorica potvrdio/potvrdila prihvaćanjem odredbi u sustavu FOI-radovi

Sažetak

Na početku rada objašnjena je definicija obrta i koje sve vrste obrta postoje. Pa tako postoje slobodni, vezani i povlašteni obrti. Također su objašnjene procedure za otvaranje i zatvaranje obrta. U ovom radu obrađeno je poslovanje obrtnika koji svoje poslovanje vode po načelu jednostavnog knjigovodstva, što znači da su u sustavu poreza na dohodak. Jednostavno računovodstvo vodi se po principu priljeva i odljeva novca. U središtu rada objašnjen je porez na dohodak kojeg koriste obrtnici i mogućnosti klasičnog oporezivanja te paušalnog oporezivanja porezom na dohodak što uključuje i pojašnjenje poslovnih knjiga koje je potrebno voditi. Kako su neki obrtnici obveznici poreza na dodanu vrijednost i ta je vrsta poreza ukratko objašnjena. U radu je obrađen primjer Električarskog obrta koji porez plaća u paušalnom iznosu i koristi aplikaciju E-računi. Kroz primjer obrta prikazana je i Knjiga prometa u koju se elektronički upisuju primici naplaćeni u novcu ili čekovima. Za kraj su navedene prednosti i nedostaci klasičnog, odnosno paušalnog oporezivanja porezom na dohodak.

Ključne riječi: obrt, obrtnik, porez na dohodak, porez na dodanu vrijednost, poslovne knjige, financije, jednostavno knjigovodstvo, načelo blagajne, porezi

Sadržaj

Sadržaj.....	iii
1. Uvod.....	1
2. Obrtnički način poslovanja.....	2
2.1. Otvaranje obrta.....	2
2.2. Zatvaranje obrta.....	5
2.2.1. Privremeno obustavljanje obavljanja obrta.....	5
3. Računovodstvo obrtnika.....	7
3.1. Financijske obveze obrtnika.....	8
3.1.1. Porez na dohodak.....	9
3.1.2. Paušalno oporezivanje porezom na dohodak.....	10
3.1.3. Porez na dodanu vrijednost.....	11
3.1.4. Komorski doprinos.....	12
3.2. Poslovne knjige.....	12
3.2.1. Knjiga primitaka i izdataka.....	13
3.2.2. Popis dugotrajne imovine.....	15
3.2.3. Knjiga prometa.....	16
3.2.4. Evidencija o tražbinama i obvezama.....	17
3.2.5. Knjige ulaznih i izlaznih računa.....	18
4. Primjer obrta i jednostavnog računovodstva.....	20
4.1. Električarski obrt.....	20
4.2. Prednosti i nedostaci paušalnog oporezivanja u odnosu na klasični porez na dohodak 27	
4.2.1. Prednosti paušalnog oporezivanja.....	27
4.2.2. Nedostaci paušalnog oporezivanja.....	28
5. Zaključak.....	29
Popis literature.....	30

1. Uvod

Tema završnog rada je jednostavno računovodstvo obrtnika i njihovo poslovanje. Za primjer poslovanja uzeti je Električarski obrt, koji je otvoren kao vezani obrt. U radu su objašnjena teorijska obilježja računovodstva obrtnika povezana s praktičnim saznanjima. Cilj rada bio je prikazati strukturu jednostavnog računovodstva i objasniti razlike u vođenju knjiga obrtnika ovisno o sustavu oporezivanja porezom na dohodak i uvjetima koje određuje zakonodavstvo. Iz Zakona i Pravilnika o porezu na dohodak pronađeno je najviše izvora podataka koji su uključeni u ovaj rad.

Obrtničke djelatnosti ili drugim nazivom samostalne djelatnosti koriste jednostavno računovodstvo. Prema statističkim podacima s DZZ-a, u Hrvatskoj ih je sve manje. Obrtnici su porezni obveznici koji ostvaruju primitke od obavljanja samostalne djelatnosti obrta. Dohodak od samostalne djelatnosti utvrđuje se prema poslovnim knjigama na temelju razlike poslovnih primitaka i izdataka ili u paušalnom iznosu. U radu su istaknute razlike u vođenju knjiga obrtnika ovisno o načinu oporezivanja. Rad objašnjava i porez na dodanu vrijednost za koji obrtnik, koji je u sustavu jednostavnog knjigovodstva, može biti obveznik.

Za primjer je uzeti električarski obrt jer je primjer obrta koji porez na dohodak plaća u paušalnoj svoti. Na temelju njega, napravljena je usporedba klasičnog poreza na dohodak i onog koji se plaća paušalno. Ako jednog dana želimo otvoriti svoj obrt bitno je saznati razlike u poslovanju i naučiti sebe organizaciji i osnovama obrtništva.

Završni rad kronološki broji pet poglavlja. U uvodnom dijelu opisani su ciljevi, glavna tema rada i izvori prikupljanja podataka. U drugom poglavlju navedeno je četiri koraka za otvaranje obrta putem interneta ili preko ureda državne uprave. Također se u drugoj cjelini osvrćemo na zatvaranje obrta. Treća cjelina objašnjava glavne pojmove vezane uz oporezivanje obrtnika. Tako slijedi porez na dohodak i porez na dodanu vrijednost. Drugi dio treće cjeline govori o obvezi i načinu vođenja poslovnih knjiga obrtnika. Za kraj je uzeti primjer koji se spominje u četvrtoj cjelini i povezuje naučena teorijska saznanja s praktičnim znanjem. Peto poglavlje obuhvaća zaključke koji se odnose na sveukupan rad.

2. Obrtnički način poslovanja

Jedan od mogućih načina bavljenja nekom gospodarskom aktivnošću je kroz osnivanje obrta. Porezna uprava definira obrt kao djelatnost registriranu u skladu sa Zakonom o obrtu. Odnosno, ono je “ *samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti od strane fizičkih osoba sa svrhom postizanja dohotka ili dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu*“. (Zakon o obrtu, NN 143/13, čl 2.) Iznimno, prema članku 2. istog Zakona, „*obrt obavlja i pravna osoba koja obavlja gospodarsku djelatnost utvrđenu u popisu vezanih obrta (sa stupnjem i vrstom stručne spreme) ili popisu povlaštenih obrta ako izvodi praktičnu nastavu i vježbe naukovanja*.“

Prema „Portal Obrtnog registra Republike Hrvatske“ (u nastavku portor.hr) Obrtnik je fizička osoba koja registrira obrt preko vlastitog OIB-a. U obrtu je dopušteno obavljati svaku gospodarsku djelatnost koja je dozvoljena zakonom. Obrt se može registrirati na jednu ili više djelatnosti, ali se jedna vodi kao glavna. Kako navodi portor.hr (2019.), osnivanje obrta obavlja se u uredima Državne uprave, putem interneta ili putem servisa Vlade RH. Nakon registracije i otvaranja, obrtnik se može odlučiti biti paušalni obveznik poreza na dohodak. Paušalni porez na dohodak može plaćati porezni obveznik koji zadovoljava uvjete ili utvrđuje svoj dohodak na temelju poslovnih knjiga. O tome će više biti riječ u poglavlju 3.

Tijekom poslovanja, obrtnik je dužan pratiti novonastale promjene u svojem poslovanju i u Zakonu. Zakoni i pravilnici se mijenjaju, povećava se ili smanjuje vlastiti dohodak ili se uključuju neke nove promjene u tehnološkom smislu. Kao primjer promjene zakona, 2019. godine uveden je e-račun kojeg obrtnici moraju posjedovati ukoliko posluju s javnim naručiteljima (škola, policija, bolnica i ostale državne ustanove).

U nastavku poglavlja 2, objašnjen je način otvaranja obrta. Samo otvaranje može se svesti na svega par koraka dolaskom u gospodarske urede ili putem interneta. Stranice portor.hr (2019.) u četiri koraka objašnjavaju kako registrirati obrt. Na kraju je opisano i zatvaranje obrta ili njegova privremena obustava.

2.1. Otvaranje obrta

Prema portor.hr (2019.), slijede četiri koraka otvaranja obrta:

1. S potrebnom dokumentacijom doći u ured državne uprave u županiji ili njegove uspostave/nadležno tijelo ovisno o sjedištu obrta. Ukoliko se prijava podnosi putem e-Obrta nije potrebno dolaziti u nadležni ured.

2. Preuzeti rješenje o upisu u Obrtni registar u uredima ili je dostavljeno u osobni korisnički pretinac obrtnika. Također je potrebno izraditi pečat i otvoriti žiro račun u banci.
3. Prijava u Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (HZMO) i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO)
4. Prijava u Poreznu upravu radi upisa u registar poreznih obveznika

Registracija i otvaranje obrta započinje prijavom za upis u Obrtni registar. Prilikom prijave ispunjava se OR obrazac s podacima o nazivu obrta, sjedištem obrta i djelatnostima. Sjedište obrta je mjesto u kojem se obavlja posao. Ovisno o tipu obrta, obrt se može obavljati u više mjesta (na terenu) ili za obavljanje obrta nije potreban prostor. Primjer obrta za koji nije potreban prostor je opisan u ovom radu, električarski obrt. Takvom obrtu je sjedište zapravo prebivalište obrtnika.

Uz obvezne podatke o vlasniku obrta, na dnu obrasca potrebno je nabrojati djelatnosti i stručne osobe obrta. Obrtnik može poslovati sam ili sa više radnika. Radnici obavezno moraju biti prijavljeni kao zaposlenici. Primjer nekih djelatnosti za električarski obrt su:

- Elektroenergetske instalacije
- Instalacija komunikacija
- Ugradnja temeljnog uzemljivača

Postoji više vrste obrta koje obrtnik mora imati na umu prilikom otvaranja. Prema Zakonu o obrtu (NN 143/113, čl 6.), postoje tri glavna tipa obrta:

- Slobodni obrti
- Vezani obrti
- Povlašteni obrti

Kod slobodnih obrta bitno je da ne postoji pravomoćna zabrana obavljanja određene djelatnosti i da postoji pravo korištenja prostorom. Za razliku od vezanih obrta, u slobodnom obrtu, vlasnik ne mora biti stručno osposobljen ili imati određenu razinu školovanja. Kod vezanih obrta, svi zaposlenici, pa tako i vlasnik/obrnik mora imati stručnu osposobljenost, odgovarajuću srednju stručnu spremu ili položen majstorski ispit. Popis ovakvih obrta ispisan u Pravilniku o vezanim i povlaštenim obrtima, stupanj i visinu stručne spreme utvrđuje ministar u suradnji s Hrvatskom obrtničkom komorom. Povlašteni obrti su najrjeđa vrsta obrta. Ovdje obrtnik smije obavljati obrt samo na temelju povlastice, odnosno dozvole koju izdaje nadležno ministarstvo, odnosno drugo tijelo čija je nadležnost propisana posebnim propisom. (Zakon o obrtu, NN 143/113).

Svaki vezani i povlašteni obrt posjeduje naziv obrta i naziv zanimanja. Tako je primjerice naziv vezanog obrta „Proizvodnja računala i periferne opreme“, a zanimanja su: elektroničar mehaničar, tehničar za računalstvo i elektroničar. Od povlaštenih obrta postoji primjerice „Slatkovodna akvakultura“, kojem je zanimanje Uzgajivač ribe i drugih slatkovodnih organizama.

Ako obrt gledamo sa strane vremenskog trajanja, postoje i sezonski obrti koji traju najdulje šest mjeseci unutar godine dana. S druge strane i s malo drugačijim pristupom postoje tradicijski i umjetnički obrti. Prema Pravilniku o tradicijskim, odnosno umjetničkim obrtima (NN 112/07), za njih je „*potrebno posebno poznavanje zanatskih vještina i umijeća u obavljanju djelatnosti*“. Da li je obrt tradicijski ili umjetnički, određuje Odbor za tradicijske, odnosno umjetničke odbore (u nastavku Odbor). Isti Pravilnik o tradicijskim, odnosno umjetničkim obrtima (NN 112/07) navodi da je Odbor tijelo Upravnog odbora Hrvatske obrtničke komore koje na temelju mišljenja Komisije za tradicijske, odnosno umjetničke obrte donosi Odluku o dodjeli Uvjerenja o stjecanju statusa tradicijskog odnosno umjetničkog obrta. Uvjerenje se dodjeljuje obrtu za proizvod, skupinu proizvoda, za jednu ili više usluga te za jednu ili više djelatnosti.

Drugi korak objašnjava da nakon upisa u Obrtni registar, obrt mora posjedovati pečat koji sadržava naziv obrta i adresu. Uz to, svakako se otvara žiro račun u banci i potrebno je obrt prijaviti u sustav mirovinskog i zdravstvenog osiguranja. S naglaskom, ove stvari obavlja samo vlasnik obrta, ne i njegovi zaposlenici.

Jedan od ne tako dragih koraka obrtnicima je prijava obrta Poreznoj upravi i upisa u registar poreznih obveznika. Prema Zakonu o porezu na dohodak, porezni obveznik je svaka fizička osoba koja ostvaruje dohodak. Ako više fizičkih osoba zajednički ostvaruje dohodak, porezni obveznik je svaka fizička osoba zasebno za svoj udio u zajedničkom ostvarenom dohotku. Dohodak se oporezuje ovisno o njegovom izvoru. U slučaju obrtništva, to je dohodak od samostalnog rada. (portor.hr, 2019.)

Najnovije u obrtničkom opusu poslovanja, donesen je zakon o upotrebi e-računa za poslovanje obrtnika s javnim poduzećima. Ukoliko obrtnik posluje s istima, račune prema državi može poslati samo putem aplikacije E-račun, odnosno preko nekog posrednika (najčešće Financijska agencija - Fina). Zadnja dva dodatna troška su komorski doprinos kojeg su obrtnici oslobođeni prvu godinu poslovanja i plaćanje zaštite na radu.

Nakon svih ispunjenih obrazaca i podnesenih prijava, slijedi vlastiti rad i baratanje financijama. Ukratko, potrebno je voditi poslovne knjige i obračunati porez. U poglavlju 3. objašnjeno je jednostavno knjigovodstvo obrtnika i razlike između sustava poreza na dohodak i poreza na dodanu vrijednost.

2.2. Zatvaranje obrta

Kao što je prva točka otvaranja obrta prijava u Obrtni registar, tako je u slučaju zatvaranja obrta prvi korak odjava iz OR u nadležnom uredu. Ispunjenjem obrasca i plaćanjem obveznog iznosa vrši se odjava iz OR. Nakon primljenog rješenja, na drugoj strani objavljuje se vlasnik obrta i obrt u ispostavi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Ova odjava vrijedi za prestanak mirovinskog i zdravstvenog osiguranja.

S druge strane, obrt ne mora biti dobrovoljno zatvoren, postoje i točke zakona koje navode u kojim slučajevima prestaje poslovanje obrtnika.

Zakon o obrtu (čl. 47., st. 1) objašnjava da obrt prestaje:

1. Smrću obrtnika ako se ne nastavi vođenje u nasljedstvu
2. Ako nasljednici obrtnika propuste rok za prijenos vlasništva i izgube pravo prijenosa obrta
3. Ako je obrtnik pravomoćnom sudskom presudom osuđen na kaznu zatvora za kazneno djelo povezano s obavljanjem obrta
4. Ako obrtnik ne započne obavljati obrt u roku od godine dana od izdavanja obrtnice
5. Ako je obrtniku izrečena zaštitna mjera ili mjera sigurnosti zabrane obavljanja obrta za vrijeme duže od tri mjeseca
6. Ako obrtnik ne započne obavljanjem obrta u roku od 30 dana nakon isteka roka privremene obustave obavljanja obrta

2.2.1. Privremeno obustavljanje obavljanja obrta

Prema Zakonu o obrtu (NN 143/113, čl. 31), obrtnik može privremeno obustaviti obavljanje obrta u trajanju od jedne godine o čemu mora pisano izvijestiti mjesno nadležni ured državne uprave, a više od jedne godine u slučaju bolesti ili više sile. Također, obrtnik može privremeno obustaviti obavljanje obrta u trajanju od tri godine, kada koristi roditeljski dopust do treće godine djetetova života, odnosno do osme godine djetetova života kada koristi pravo na njegu djeteta s težim smetnjama u razvoju.

Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (NN 115/18) i Zakonu o zdravstvenom osiguranju (NN 137/13), unatoč pauziranju obrta, obrtnik je i dalje obavezan plaćati doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje. Obrtnik stječe status osiguranika upisom u obrtni registar. Budući da tijekom privremene obustave obrtnik ostaje upisan u obrtni registar, i dalje ima status mirovinskog i zdravstvenog osiguranika.

Također, neovisno o tome plaća li obrtnik porez na dohodak ili porez na dobit, za vrijeme privremene obustave obrta ima obvezu plaćati mjesečne predumove poreza na dohodak, odnosno poreza na dobit. (Hrvatska obrtnička komora, Privremena obustava poslovanja obrta?)

3. Računovodstvo obrtnika

Računovodstvo obrtnika temelji se na Zakonu o porezu na dohodak i to u onom dijelu koji se odnosi na dohodak od samostalne djelatnosti. Prema članku 28., „*dohotkom od samostalne djelatnosti smatra se dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti, dohodak od slobodnih zanimanja i dohodak od poljoprivrede i šumarstva*“. Samostalnom djelatnošću (obrtničkom djelatnošću) u smislu ovog Zakona, „*smatraju se djelatnosti u smislu zakona kojim se uređuje obavljanje obrta i ustup uz naknadu ili konačna prodaja imovinskih prava u okviru obrtničke djelatnosti*.“

Poslovanje obrta i vođenje financija temelji se na jednostavnom računovodstvu. Jednostavno knjigovodstvo još se naziva i načelo blagajne. Prema Žager K., Dečman N. (2015.), načelo blagajne zahtjeva da se poslovni događaj evidentira kad se primi ili isplati novac, a ne kad on zapravo nastane. S druge strane, postoji i dvojno knjigovodstvo koje se vodi po načelu nastanka događaja. Ono se primjenjuje kod trgovačkih društava, odnosno poduzeća. Žager K i Dečman N. (2015.) objašnjavaju da se u dvojnomo knjigovodstvu (još se naziva i složeno) učinci poslovnih događaja priznaju kada su stvarno nastali, a ne kada se primi ili isplati novac. Poslovne knjige obrtnika, među kojima je najbitnija knjiga primitaka i izdataka, primarno se vode zbog utvrđivanja porezne osnovice.

Prema čl. 34. Zakonu o porezu na dohodak od samostalnih djelatnosti (NN 106/18), obrtnici moraju voditi sljedeće poslovne knjige:

- Knjiga primitaka i izdataka
- Popis dugotrajne imovine
- Knjiga prometa
- Evidencija o tražbinama i obvezama

Svaki obrtnik je porezni obveznik. Porezni obveznik je svaka fizička osoba koja ostvaruje dohodak. Porezni obveznici koji obavljaju samostalnu djelatnost dužni su upisati se u registar poreznih obveznika poreza na dohodak i utvrđivati dohodak na temelju podataka iz poslovnih knjiga i evidencija. Porezni obveznik za svaku prodaju ili obavljenju uslugu dužan je izdati račun, osim ako je Zakonom propisano drukčije. (čl. 34., Zakon o porezu na dohodak od samostalne djelatnosti, NN 106/18).

Članak 36., Zakona o porezu na dohodak (NN 106/18) navodi da porezni obveznik koji obavlja samostalnu djelatnost može na vlastiti zahtjev plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak ili je obavezan plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak ako ispunjava zakonske uvjete za oporezivanje dobiti, na način i pod uvjetima propisanim zakonom kojim se

utvrđuje porez na dobit. Obveznik koji ostvaruje dohodak od obrta, slobodnih zanimanja te poljoprivrede i šumarstva može izabrati da umjesto poreza na dohodak plaća porez na dobit.

Obveznik poreza na dobit je obrtnik koji je u prethodnom poreznom razdoblju ostvario ukupni primitak veći od 3.000.000,00 kn ili ako ispunjava dva od sljedeća tri uvjeta (Zakon o porezu na dohodak, NN 106/18):

- U prethodnom poreznom razdoblju ostvario je dohodak veći od 400.000,00 kn
- Ima dugotrajnu imovinu u vrijednosti većoj od 2.000.000,00 kn
- U prethodnom poreznom razdoblju prosječno zapošljava više od 15 radnika

Iz navedenog iščitamo da svaki obrtnik, odnosno osoba koja se bavi samostalnom djelatnosti mora plaćati porez. U Republici Hrvatskoj postoje obveze plaćanja sljedećih poreza:

- Porez na dohodak
- Porez na dobit
- Porez na dodanu vrijednost

Od navedenih poreza po osnovi obavljanja obrtničke djelatnosti, postoje je i drugi porezi koji se plaćanju s obzirom na poslovanje i vlastitu imovinu.

U nastavku cjeline (cjelina 3.1.) slijede detaljno opisane financijske obveze obrtnika, odnosno nabrojani su i matematički objašnjeni izračuni poreza na dohodak i poreza na dodanu vrijednost. U računovodstvu obrtnika neizbježno je vođenje poslovnih knjiga pa cjelina 3.2. sadrži popis i primjer obrazaca za popunjavanje istih.

3.1. Financijske obveze obrtnika

Samostalni djelatnik ima širok spektar poreza i obveza koje mora plaćati državi. Tako postoje porezi po osnovi obavljanja obrtničke djelatnosti, ostali porezi (porez na tvrtku, porez na potrošnju, porez na plovila i sl.), posebni porezi i trošarine, porezi po odbitku i obvezni doprinosi. (Porezni priručnik za obrtnike, 2016) U nastavku su objašnjeni porezi i načini obračunavanja istih.

U Republici Hrvatskoj, postoji Hrvatska obrtnička komora (HOK) koja djeluje kao glavna institucija za obrtništvo. „Ona svojim članovima omogućava kvalitetnije i povoljnije poslovanje, uvođenje u digitalni svijet, osiguravanje pogodnosti kod dobavljača roba i usluga iz raznih gospodarskih grana. Jedna od financijskih obveza svakog obrtnika RH je plaćanje komorskog doprinosa HOK-u. „ (HOK, 2019.)

3.1.1. Porez na dohodak

Dohodak od obrta što se utvrđuje prema poslovnim knjigama je razlika između poslovnih primitaka i poslovnih izdataka što su nastali u istom poreznom razdoblju. Primici i izdaci utvrđuju se prema njihovoj tržišnoj vrijednosti prema načelu blagajne. To znači da se primici utvrđuju tek nakon primljenih uplata, a izdaci nakon obavljenih isplata. Porezno razdoblje je kalendarska godina ili samo dio godine u kojem je porezni obveznik poslovao u iznimnim slučajevima. (Porezna uprava, 2019) O poslovnim primicima i izdacima detaljnije se govori u poglavlju 3.2.1. Knjiga primitaka i izdataka.

Predujam poreza na dohodak

Od 1.siječnja 2016. obveznici poreza na dohodak od obrta utvrđuju mjesečni predujam poreza na dohodak po osnovi podataka iz podnesene godišnje prijave poreza na dohodak za prethodnu godinu. Porezna obveza dijeli se brojem mjeseci u kojem se djelatnost obavljala i dobije se predujam poreza na dohodak. (Zakon o porezu na dohodak, čl. 37.) Predujam se počinje plaćati tek nakon podnošenja prve godišnje porezne prijave.

Porezna osnovica

Porezna osnovica se u godišnjoj prijavi određuje tako da se dohodak umanji za osobni odbitak. Dohodak od samostalne djelatnosti određuje se na način da se od poslovnih primitaka što su nastali u istom poreznom razdoblju oduzmu poslovni izdaci.

Poslovni primici – Poslovni izdaci = Dohodak od samostalne djelatnosti

Uz poslovne izdatke, oduzimaju se još (Porezni Priručnik za obrtnike, 2016):

- Svota plaća novozaposlenih osoba
- Svota potpore male vrijednosti za izvođenje praktične nastave i vježbe naukovanja u sustavu vezanih obrta
- Državna potpora za obrazovanje i izobrazbu
- Svota izdataka za istraživanje i razvoj
- Preneseni gubitak (najviše 5 godina)

Kao poslovni izdaci mogu se priznati samo oni izdaci o kojima postoje uredne isprave i koji su izravno vezani uz ostvarivanje primitaka. Između izdataka i primitaka mora postojati međuovisnost, što znači da se učinjeni izdatak treba odraziti na povećanje tekućih ili budućih primitaka. (Zakon o porezu na dohodak, 2019)

Osobni odbitak je neoporezivi dio dohotka. U osobni odbitak zbraja se odbitak poreznog obrtnika i članove obitelji koje on uzdržava.

Dohodak od samostalne djelatnosti – Osobni odbitak = Porezna osnovica

Porezne stope

Godišnja porezna osnovica	Mjesečna porezna osnovica	Stopa
Do 360.000,00 kn	do 30.000,00 kn	24%
Iznad 360.000,00 kn	iznad 30.000,00 kn	36%

Tablica 1: Porezne stope (izvor: Zakon o porezu na dohodak)

Obrtnici obveznici poreza na dohodak koji imaju obvezu ispostavljanja računa ujedno su i obveznici fiskalizacije. Obrtnici su obvezni ispostaviti račun u najmanje 2 primjerka za svaku prodaju i obavljenu uslugu (jedan primjerak kupcu, a drugi kao isprava za knjiženje u poslovnim knjigama).

3.1.2. Paušalno oporezivanje porezom na dohodak

Obrtnik koji počinje obavljati samostalnu djelatnost a dohodak i porez na dohodak želi i može utvrđivati na paušalnoj svoti dužan je prijaviti početak obavljanja djelatnosti nadležnoj ispostavi Porezne uprave do osam dana od obavljanja samostalne djelatnosti. Uz prijavu za paušalni dohodak potrebno je dostaviti (Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti - PPOSD, 2017.):

- Pregled primitaka i izdataka prema podacima iz Knjige primitaka i izdataka
- Pregled ukupnog iznosa tražbina na temelju izdanih računa iz Evidencije o tražbinama i obvezama za prethodnu godinu

Prema PPOSD (2017.), Obveznik poreza na dohodak kojemu se dohodak može utvrđivati u paušalnom iznosu je fizička osoba koja ostvaruje primitke od obavljanja samostalne djelatnosti te koja ispunjava sljedeće uvjete:

1. Da nije obveznik poreza na dodanu vrijednost prema zakonu kojim se uređuje porez na dodanu vrijednost
2. Da po osnovi te djelatnosti u poreznom razdoblju ne ostvaruje ukupan godišnji primitak veći od iznosa propisanog za obvezni ulazak u sustav poreza na dodanu vrijednost prema zakonu kojim se uređuje porez na dodanu vrijednost

Porezni obveznik koji porez na dohodak plaća u paušalnom iznosu ne vodi poslovne knjige, osim evidencije o prometu. U knjizi prometa obvezan je upisati svote što su naplaćene u gotovini i svote što su naplaćene bezgotovinskim putem. Obrtniku prestaje pravo na paušalno oporezivanje ukoliko prijavi novu djelatnost od koje dohodak ne može utvrđivati u

paušalnom iznosu, obvezan je i dohodak od djelatnosti koji je utvrđivao u paušalnom iznosu početi utvrđivati na način propisan za samostalnu djelatnost. (PPOSD, 2017)

Paušalni porez na dohodak plaća se tromjesečno, do posljednjeg dana svakog tromjesečja, i to u svoti utvrđenog paušalnog mjesečnog poreza pomnoženog s tri.

Ukupni primici	Godišnja porezna osnovica	Godišnji paušalni porez na dohodak
<85.000,00 kn	12.750,00 kn	1.530,00 kn
85.000,01 – 115.000,00 kn	17.250,00 kn	2.070,00 kn
115.000,01 – 149.500,00 kn	22.425,00 kn	2.691,00 kn
149.500,01 – 230.000,00 kn	34.500,00 kn	4.140,00 kn
230.000,01 – 300.000,00 kn	45.000,00 kn	5.400,00 kn

Tablica 2: Godišnji paušalni porez na dohodak (Izvor: Zakon o porezu na dohodak, 2017.)

Fiskalizacija

Obveznici fiskalizacije su sve pravne osobe koje su obveznici poreza na dobit, ako su obveznici izdavanja računa i fizičke osobe koje su obveznici poreza na dohodak od samostalne djelatnosti (obrti, slobodna zanimanja). Izuzeti iz obveze fiskalizacije su sve fizičke ili pravne osobe koje prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost isključuje obvezu izdavanja računa, primjerice prodaja karata ili žetona, prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda na tržnicama i otvorenim prostorima, ostvareni promet evidentirani preko mjernih uređaja. (Recupero, dostupno 21.8.2019.)

Za osobe koje obavljaju djelatnost u manjem obujmu (paušalnom iznosu) prema odredbama Zakona o porezu na dohodak, vrijedi pojam malog obveznika fiskalizacije. Ovi obveznici su dužni izdavati račune koje će prije ovjeriti na Poreznoj upravi (posebna knjiga računa označena rednim brojevima i ovjerena). Paušalci ne moraju imati obvezu fiskalizacije ukoliko ne primaju novac u gotovini već samo preko transakcijskog računa (žiro).

3.1.3. Porez na dodanu vrijednost

Prema zakonu o porezu na dodanu vrijednost (Posebni postupci oporezivanja za male porezne obveznik čl.186., st.1), porezni obveznik koji ima sjedište, stalnu poslovnu jedinicu, prebivalište ili uobičajeno boravište u tuzemstvu i u prethodnoj ili tekućoj kalendarskoj godini

je obavio isporuke dobara i usluga i znad propisanog iznosa, upisuje se u registar poreznih obveznika PDV-a od 1.siječnja tekuće godine, odnosno od 1. dana u mjesecu koji slijedi nakon mjeseca u kojem je obavio isporuke dobara i usluga iznad propisnog iznosa. Članak 186, stavak 3, istog Zakona govori, da ukoliko je porezni obveznik u prethodnoj kalendarskoj godini obavio isporuke u iznosu većem od 300.000,00 kuna postaje obvezan upisati se u registar poreznih obveznika PDV-a i obavjestiti nadležnu Poreznu upravu.

Članak 4. stavak 1., Zakona o porezu na dodanu vrijednost, glasi da je predmet oporezivanja PDV-om:

- Isporuka dobara u tuzemstvu uz naknadu koju obavi porezni obveznik koji djeluje kao takav
- Stjecanje dobara unutar EU koje se ostvare u tuzemstvu i to prema uvjetima specificiranim u Zakonu
- Obavljanje usluga u tuzemstvu uz naknadu koju obavi porezni obveznik
- Uvoz dobara

U osnovi, osoba postaje poreznim obveznikom kad nedvojbeno vlastitim postupcima da do znanja da će redovito isporučivati dobra i/ili obavljati usluge što su predmet oporezivanja PDV-om. Prema zakonu o porezu na dodanu vrijednost, čl. 38, PDV se obračunava i plaća po stopi od 25% (Iznimno, porezna stopa od 24% stupa na snagu 2020. godine), 13% ili 5% ovisno o vrsti dobara i usluga. (članak 38, Zakon o PDV-u)

3.1.4. Komorski doprinos

Komorski doprinos je članarina Hrvatskoj obrtničkoj komori (HOK) koju plaćaju svi obrtnici i njeni članovi na temelju Odluke o obveznom komorskom doprinosu. Komorski doprinos plaća se nakon godine dana od otvaranja obrta.

Prema riječima predsjednika HOK-a (2019), „*Hrvatska obrtnička komora je institucija s djelovanjem na promicanju i zaštiti hrvatskog obrtništva. Zalažu se za bolje uvjete poslovanja i jačanje konkurentnosti hrvatskog obrtništva. HOK kao zastupnica svih obrta pruža usluge kako bi obrtnicima pomogla u svakodnevnom poslovanju.*“

3.2. Poslovne knjige

Poslovne knjige samostalnog vođenja poslovanja (obrnika) su:

- Knjiga primitaka i izdataka
- Knjiga prometa

- Evidencija o tražbinama i obvezama
- Popis dugotrajne imovine

Obrtnici koji su uključeni u sustav PDV-a moraju voditi i propisane knjige ulaznih i izlaznih računa, temeljem kojih se obračunava obveza za plaćanje PDV-a. Ako je obrtnik – trgovac, dužan je voditi i Popis robe u trgovini na malo. (HOK, Vodič) U slučaju paušalnog oporezivanja, obrtnik paušalac nije dužan voditi sve poslovne knjige, već samo knjigu prometa. (Porezni priručnik, 2016)

3.2.1. Knjiga primitaka i izdataka

Knjiga primitaka i izdataka (slika 1.) je pregled svih nastalih primitaka i izdataka tijekom jednog poreznog razdoblja (1 godina), zabilježenih po datumu nastanka. Odnosno, to je evidencija o dnevnim i ukupnim poslovnim primicima i izdacima. Unose se opći podaci o poreznom obvezniku (Porezna uprava, 2019):

- Naziv/ime i prezime
- Matični broj građana odnosno matični broj građana nositelja zajedničke djelatnosti
- Adresa
- OIB

Obrazac KPI

KNJIGA PRIMITAKA I IZDATAKA

I. OPĆI PODACI O POREZKOM OBVEZNIKU														
1. NAZIV DJELATNOSTI										ŠIFRA DJELATNOSTI				
2. IME I PREZIME PODUZETNIKA/NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI														
3. ADRESA PREBIVALIŠTA /UOBIČAJENOG BORAVIŠTA														
4. OIB PODUZETNIKA/NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI														
II. PODACI O PRIMICIMA														
R. BR.	NADNEVAK PRIMITKA / IZDATKA	BROJ TEMELJNICE	OPIS ISPRAVA	PRIMICI			PDV U PRIMICIMA	UKUPNI PRIMICI	IZDACI			PDV U IZDACIMA	IZDACI IZ ČL. 33. ST. 1. T. 1. I 5.	UKUPNO DOPUŠTENI IZDACI
				U GOTOVINI	NA ŽIRO - RAČUN	U NARAVI			U GOTOVINI	PUTEM ŽIRO - RAČUNA	U NARAVI			
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (5+6+7-8)	10	11	12	13	14	15 (10+11+12-13-14)

Slika 1: Obrazac KPI (izvor: Porezna uprava, Knjiga primitaka i izdataka, preuzeto 9.9.2019.)

Također se unose sljedeći podaci o poslovnim primicima i izdacima:

- Redni broj
- Nadnevak primitka i/ili izdatka

- Broj temeljnice na osnovi koje se vrši knjiženje
- Opis isprave
- Iznos primitaka
- Iznos izdataka
- PDV sadržan u primicima i izdacima

Porezni obveznik dužan je u Knjizi primitaka i izdataka (KPI) ili u drugim evidencijama osigurati podatke o dnevnom gotovinskom prometu. Pritom se primitci u gotovini (gotovina i čekovi) odnose na podatke o dnevnom gotovinskom prometu koje ne treba dnevno evidentirati u KPI ako porezni obveznik vodi knjigu izlaznih računa (IRA). U tom slučaju se u iznos primitka može upisati gotovinski promet u jednoj svoti za cijelo obračunsko razdoblje (mjesečno ili tromjesečno), a u istim rokovima kao što se utvrđuje i obveza za PDV. Porezni obveznik za svoje poslovanje vodi jednu KPI bez obzira na broj poslovnih jedinica i broj registriranih djelatnosti. (HOK, E1 vođenje poslovnih knjiga).

Prema članku 31., Zakona o porezu na dohodak, primici po osnovi samostalnih djelatnosti su sva dobra (novac, stvari, materijalna prava, usluge i drugo) koja su poreznom obvezniku u okviru njegove samostalne djelatnosti pritekla u poreznom razdoblju. U poslovne primitke ulaze (čl. 31., Zakon o porezu na dohodak):

- primici ostvareni od prodaje i izuzimanja stvari i prava koja služe za obavljanje samostalne djelatnosti i koja se vode ili su se trebala voditi u popisu dugotrajne imovine
- primici ostvareni od otuđenja ili likvidacije djelatnosti. Ako stjecatelj cijele djelatnosti nastavlja poduzetničku djelatnost, primici od otuđenja se ne oporezuju ako je osigurano kasnije oporezivanje skrivenih pričuva.
- Izuzimanja, osim izuzimanja financijske imovine
- Manjkovi dobara u smislu propisa o porezu na dodanu vrijednost iznad visine utvrđene odlukom Hrvatske obrtničke komore te pripadajući porezi zaračunati prilikom nabave dobra za koja je utvrđen manjak
- Primici po osnovi kamata ako su ostvareni od financijskih transakcija koje čine osnovnu djelatnost poreznog obveznika
- Naplaćene kamate po sredstvima i plasmanima sredstava koja služe za obavljanje djelatnosti

Članak 32., Zakona o porezu na dohodak, navodi da su izdaci po osnovi samostalnih djelatnosti svi odljevi dobara poreznog obveznika tijekom poreznog razdoblja radi stjecanja, osiguranja i očuvanja poslovnih primitaka. U poslovne izdatke poreznih obveznika koji

obavljaju samostalne djelatnosti ulaze oni izdaci koji su izravno vezani za obavljanje djelatnosti. U poslovne izdatke ulaze (čl. 32., Zakon o porezu na dohodak):

- Knjigovodstvene vrijednosti pojedinačno ili ukupno prodanih ili izuzetih dobara dugotrajne imovine koja su se vodila ili trebala voditi u popisu dugotrajne imovine
- Troškovi otuđenja i likvidacije
- Ulaganja, osim ulaganja financijske imovine i ulaganja u dugotrajnu imovinu
- Plaćene kamate po kreditima i zajmovima
- Uplaćeni doprinosi za obvezna osiguranja prema posebnim propisima
- Poslovni izdaci za materijal, robu, proizvodnju energiju i usluge, koji služe za stjecanje dohotka, priznaju se u visini cijene nabave ili troška proizvodnje
- Izdaci za plaće i obvezni doprinosi na plaću radnika i fizičkih osoba koje ostvaruju primitke u visini stvarnih isplata
- Otpisi, na način prema stopama propisanim zakonom kojim se uređuje porez na dobit
- Premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja uplaćene u korist radnika i/ili osobno poreznog obveznika koji obavlja samostalnu djelatnost, tuzemnom dobrovoljnom mirovinskom fondu, koji je registriran u skladu s propisima koji uređuju dobrovoljno mirovinsko osiguranje, na koje se ne plaća porez na dohodak
- Proizvodi i roba iz asortimana poreznog obveznika prilagođeni za te svrhe s oznakom „nije za prodaju“ te drugi reklamni predmeti s nazivom tvrtke, proizvoda i drugog oblika reklame dani za uporabu u prodajnom prostoru kupca, a ako se daju potrošačima, smatraju se izdatkom ako je njihova pojedinačna vrijednost bez poreza na dodanu vrijednost do 160,00 kuna

3.2.2. Popis dugotrajne imovine

Prema čl. 36. Zakona o porezu na dohodak, Popis dugotrajne imovine (slika 2.) služi za utvrđivanje izdataka otpisa (amortizacije) dugotrajne imovine. Dugotrajne se imovina i nakon što je u cijelosti otpisana zadržava u popisu dugotrajne imovine do trenutka prodaje, darovanja ili drugog načina otuđenja ili uništenja. U popis dugotrajne imovine unose se stvari i prava, ako su njihove nabavne cijene, odnosno troškovi proizvodnje veći od 3500,00 kuna i ako je vijek trajanja dulji od godine dana. U popis dugotrajne imovine unosi se pojedinačna nabavna vrijednost dobara dugotrajne imovine, vijek trajanja (korištenja), knjigovodstvena vrijednost i otpisi.

POPIS DUGOTRAJNE IMOVINE

Obrazac DI

I. OPĆI PODACI O POREZNOBOM OBVEZNIKU

1. NAZIV DJELATNOSTI

2. IME I PREZIME PODUZETNIKA / NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI

3. ADRESA PREBIVALIŠTA / UOBIČAJENOG BORAVIŠTA

4. OIB PODUZETNIKA / NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI

II. PODACI O DUGOTRAJNOJ IMOVINI

Redni broj	NAZIV STVARI ILI PRAVA	ISPRAVA BROJ / NADNEVAK	NABAVNA VRIJEDNOST	KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST	VJEK TRAJANJA	STOPA OTPISA	SVOTA OTPISA	KNJIGOVOD. VRIJEDN. STVARI ILI PRAVA NA KRAJU GODINE
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Proizvedeno u Hrvatskoj

U _____, _____ 20____

Potpis osobe koja je popis sastavila _____ M.P. _____

Potpis poduzetnika _____

Og. grafika d.o.o. OGULIN
Čiznaka za narudžbu: OG-0K-242

318588841068176

Slika 2: Obrazac za popis dugotrajne imovine (Izvor: <https://papirnicamiko.com/product/popis-dugotrajne-imeovine-ix-242/>)

Isti članak Zakona o porezu na dohodak navodi da se nabavna vrijednost dobara dugotrajne imovine otpisuje u skladu s propisima kojima se uređuje porez na dobit. Ako se dobro dugotrajne imovine zbog uništenja više ne može koristiti ili ako se proda, izuzme ili na otuđi, tada se njegova knjigovodstvena vrijednost otpisuje u cjelosti.

3.2.3. Knjiga prometa

Knjiga prometa je evidencija u koju se na kraju radnog dana ili na početku idućeg, upisuju primici naplaćeni u gotovu novcu ili čekovima. Ako se podaci o dnevnom gotovinskom prometu vode u Knjizi primitaka i izdataka ili u drugim evidencijama na mjestu gdje se gotovinski promet ostvaruje, tada nije potrebno voditi Knjigu prometa. Ako se djelatnost prodaje na malo obavlja na više prodajnih mjesta tada se Knjiga prometa vodi za svako prodajno mjesto radnju ili drugo. (HOK, E1 vođenje poslovnih knjiga)

Ukoliko obrtnik plaća porez na dohodak u paušalnom iznosu, tada je obavezan voditi Knjigu prometa i za svaku isporuku ili obavljenju uslugu dužan je izdati račun u dva primjerka od kojeg jedan primjerak služi za knjiženje u obrascu KPR (slika 3).

U knjigu prometa upisuju se opći podaci o poreznom obvezniku, podaci o poslovnoj jedinici te podaci:

Obveznici poreza na dodanu vrijednost koji vode knjigu primljenih i izdanih računa i obrtnici paušalci ne moraju voditi evidenciju o tražbinama i obvezama. (HOK, E1 vođenje poslovnih knjiga) Prema članku 47. stavka 3., Zakona o porezu na dohodak „*porezni obveznici koji vode knjige ulaznih i izlaznih računa prema propisima o PDV-u i to na način da upisuju podatke o primljenim i izdanim računima, nisu obvezni osiguravati podatke o tražbinama i obvezama. Porezni obveznici koji knjige ulaznih i izlaznih računa prema propisima o PDV-u vode prema plaćenim odnosno naplaćenim računima, obvezni su voditi i Evidenciju o tražbinama i obvezama.*“

Obrazac TO

EVIDENCIJA O TRAŽBINAMA I OBVEZAMA

I. PODACI O POREZKOM OBVEZNIKU											
1. IME I PREZIME											
2. ADRESA											
3. NAZIV I ADRESA DJELATNOSTI											
II. PODACI O TRAŽBINAMA I OBVEZAMA											
R.BR.	KUPAC/DOBAVLJAČ	IZLAZNI RAČUNI					ULAZNI RAČUNI				
		BROJ	NADNEVAK	IZNOS	NAPLAČENO		BROJ	NADNEVAK	IZNOS	NAPLAČENO	
					NADNEVAK	IZNOS				NADNEVAK	IZNOS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Slika 4: Obrazac evidencije o tražbinama i obvezama (Izvor: Porezna uprava, Evidencijama o tražbinama i obvezama, preuzeto 21.8.2019.)

3.2.5. Knjige ulaznih i izlaznih računa

Obrtnici koji su uključeni u sustav PDV, dužni su voditi knjige ulaznih i izlaznih računa temeljem kojih se obračunava obveza za plaćanje PDV-a. Kod knjiga izlaznih računa, svaki račun u knjiženju ima sljedeće podatke:

- OIB (PDV broj)
- Naziv kupca
- Broj računa
- Datum isporuke
- Ukupni iznos računa
- Osnovica poreza po poreznim stopama

4. Primjer obrta i jednostavnog računovodstva

U cjelini je opisan električarski obrt koji djeluje od 2006. godine na području Varaždinske županije. Obrt je svoje poslovanje započeo kao samostalna djelatnost koja je u sustavu poreza na dohodak. Danas obrt posluje u paušalnom sustavu i u svom poslovanju nisu odabrali obvezu za PDV. Obrt nema nijednog dodatnog zaposlenog radnika nego vlasnik/obrtnik posluje sam.

4.1. Električarski obrt

Prema nacionalnog klasifikaciji djelatnosti (NN 58/2007), obrt je registrirani na djelatnosti:

- Gradnja vodova za električnu struju i telekomunikacije (razred 42.22)
- Elektroinstalacijski radovi (razred 43.21)

Pri registraciji obrta i prijavom u Obrtni registar, obrt je otvoren kao vezani obrt. Vezani obrti zahtijevaju od obrtnika položen majstorski ispit ili ispit o stručnoj osposobljenosti ili odgovarajuću srednju stručnu spremu. Obrtnik uz odgovarajuću srednju stručnu spremu ima položenu i višu stručnu spremu u svom području. Stručna sprema za obavljanje djelatnosti propisana je Pravilnikom o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastica (Narodne novine RH, br. 42/08). U ovom slučaju, za obavljanje djelatnosti, npr. održavanje i popravak strojeva za opće namjene - propisana je trogodišnja škola u zvanju elektromehaničara i položen majstorski ispit; za popravak i održavanje ostale električne opreme - završena trogodišnja škola u zvanju elektromehaničara i položen majstorski ispit; elektroinstalacijski radovi - završena trogodišnja škola u zvanju elektroinstalatera i majstorski ispit; ugradnja u zgrade i druge građevinske objekte pokretnih stepenica - trogodišnja škola u zvanju elektromehaničara, bez majstorskog ispita. Zakonodavac nije propisao potrebno radno iskustvo kao uvjet za otvaranje obrta, dakle, obrt se mogao otvoriti bez radnog iskustva. U slučaju električarskog obrta, obrtnik je posjedovao dugogodišnje iskustvo prije registracije.

Za obavljanje elektro obrta odnosno djelatnosti nema posebnog uvjeta da se mora raspolagati prostorom, jer se ova djelatnost obavlja isključivo na terenu kod naručitelja usluga. Iz istog razloga obrtnik pri registraciji nije morao navoditi poslovni prostor u kojem obavlja djelatnost. Obrtnikovo prebivalište je ujedno i sjedište obrta.

Od financijski obveza koje obrtnik redovno mjesečno uplaćuje su sljedeće:

- Doprinos za zdravstveno osiguranje
- Doprinos za mirovinsko osiguranje I. stup

- Doprinos za mirovinsko osiguranje II. stup

Sve mjesečne i godišnje osnovice u sustavu obveznih doprinosa za 2019. godinu ovise o prosječnom iznosu mjesečne bruto plaće isplaćene po jednom zaposlenom.

Mjesečne osnovice za obračun doprinosa za obvezna osiguranja – samostalna djelatnost obrta				
Osnova obveznog osiguranja	Osnovica	Mirovinsko osiguranje 15% + 5%	Zdravstveno osiguranje 16,5%	Ukupni doprinosi
Obveznici poreza na dohodak	5.491,20	823,68 + 274,56 1.098,24	906,05	2.004,24
Obveznici poreza na dobit	9.292,80	1.393,92 + 464,64 1.858,56	1.533,31	3.391,87
Porez plaćaju u paušalnom iznosu	3.379,20	506,88 + 168,96 675,84	557,57	1.233,41

Tablica 3: Mjesečne osnovice za obračun doprinosa za obvezna osiguranja (Izvor: HOK, Nove osnovice za obračun doprinosa osiguranja 2019.)

Kao i svaki obrtnik, električarski obrt plaća kvartalno komorski doprinos te porez i prirez na dohodak. Komorski doprinos je članarina Hrvatskoj obrtničkoj komori koju plaćaju svi obrtnici i njeni članovi na temelju Odluke o obveznom komorskom doprinosu. Komorski doprinos kvartalno iznosi 228,70 kn.

Godišnji paušalni porez na dohodak utvrđuje se rješenjem nadležne ispostave Porezne uprave, primjenom porezne stope od 12% sukladno Zakonu o porezu na dohodak. Uz to rješenjem se utvrđuje i iznos mjesečnog paušalnog prireza porezu na dohodak temeljem sjedišta obveznika te rokovi plaćanja. Paušalni porez i prirez porezu na dohodak plaća se tromjesečno, do posljednjeg dana svakog tromjesečja. U općini u kojoj električarski obrt ima sjedište, prirez iznosi 10% od osnovice. Primjer izvotka banke o uplatama i isplatama transakcijskog računa električarskog obrta prikazan na slici 6., iz koje se može iščitati plaćanje trećeg kvartala poreza i prireza na dohodak, komorskog doprinosa i obveznih doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje.

Rbr.	Račun Naziv i adresa platitelja/primatelja	Referenca banke Druga referenca Poziv na broj platitelja Poziv na broj primatelja	Opis plaćanja	Šifra namjene Tečaj Datum valute Datum izvršenja	Isplata (Duguje)	Uplata (Potražuje)
1.	HR3423400089900000037 PBZ - VISA ELEKTRON DEBITNA KARTICA ZAGREB	2019278626637 HR00 460331-0000003012 HR05 40401-1160175156-1208	PBZ POS PBZTPETROLBP TRNOVEC BARTO	12.08.2019 12.08.2019	229,96	
2.	HR6423400091000000013 PRIVREDNA BANKA ZAGREB D.D. ZAGREB	2019277410861 HR99 HR00 2340-14198441634	NAKNADA ZA USLUGE PLATNOG PROMETA	12.08.2019 12.08.2019	57,70	
3.	HR4210010051746212008 POREZ I PRIREZ NA DOHODAK	2019279586423 HR67 06507969013 HR68 1449-06507969013	Porez i prirez na dohodak treći kvartal 2019.	13.08.2019 13.08.2019	409,29	
4.	HR7610010051700036001 DOPRZA - MIROV. OSIG. ZA STAROST NA T	2019279570528 HR67 06507969013 HR68 2046-06507969013	Doprinos za mirovinsko osiguranje drugi stup 07/19.	13.08.2019 13.08.2019	168,96	
5.	HR6510010051550100001 HRVATSKI ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO OSIGUR	2019279578194 HR67 06507969013 HR68 8478-06507969013	Doprinos za zdravstveno osiguranje 07/19.	13.08.2019 13.08.2019	557,57	
6.	HR0810010051747252363 KOMORSKI DOPRINOS U PAUŠALNOM IZNOSU	2019279584048 HR67 06507969013 HR67 06507969013	KOMORSKI DOPRINOS TREĆI KVARTAL 2 019.	13.08.2019 13.08.2019	228,70	
7.	HR1210010051863000180 DRŽAVNI PRORAČUN REPUBLIKE HRVATSKE	2019279567973 HR67 06507969013 HR68 8214-06507969013	Doprinos za mirovinsko osiguranje prvi stup, 07/18.	13.08.2019 13.08.2019	506,68	

Slika 6: Izvadak po transakcijskom računu Električarskog obrta

Poslovne knjige paušalnog obrta

Obrtnici obveznici paušalnog poreza na dohodak nisu obvezni voditi sve poslovne knjige koje su propisane Zakonom o porezu na dohodak osim Evidencije o prometu (KPR). Prema Hrvatskoj enciklopediji (dostupno 22.8.2019), paušal se definira kao prosječan, ukupan ili globalno određen iznos koji se plaća umjesto pojedinačnog iznosa.

Red. Broj	NADNEVAK	BROJ TEMELJNICE	OPIS ISPRAVA O PRIMICIMA U GOTOVINI	IZNOS NAPLAĆEN U GOTOVINI	IZNOS NAPLAĆEN U ČEKOVIMA	UKUPNO NAPLAĆEN IZNOS
1	2	3	4	5	6	7(5+6)
					14870,00	14870,00
14.	11.4.2019.	14/1/1	transakcijski račun		400,00	400,00
15.	18.4.2019.	15/1/1	transakcijski račun		1100,00	1100,00
16.	24.4.2019.	16/1/1	transakcijski račun		500,00	500,00
17.	30.4.2019.	17/1/1	e-račun		9000,00	9000,00
18.	08.5.2019.	18/1/1	e-račun		3300,00	3300,00
19.	10.5.2019.	19/1/1	transakcijski račun		750,00	750,00
20.	21.5.2019.	20/1/1	transakcijski račun		500,00	500,00
21.	22.5.2019.	21/1/1	transakcijski račun		800,00	800,00
22.	1.6.2019.	22/1/1	transakcijski račun		1100,00	1100,00
23.	6.6.2019.	23/1/1	transakcijski račun		750,00	750,00
24.	11.6.2019.	24/1/1	transakcijski račun		450,00	450,00
25.	24.6.2019.	25/1/1	transakcijski račun		1800,00	1800,00
26.	29.6.2019.	26/1/1	transakcijski račun		1100,00	1100,00
			ZA PRIJENOS:		36.420,00 kn	36.420,00 kn

Slika 7: Stranica 2 Knjiga prometa poslovanja Električarskog obrta "Marinko" za 2019. (excel tablica)

U Knjigu prometa, obrtnik je obavezan evidentirati sve iznose naplaćene u gotovini i one koje su naplaćene bezgotovinskim putem (slika 7). Iz gornje slike primjećujemo da je stupac 5 (Iznos naplaćen u gotovini) prazan. Razlog tomu je što obrt nije u sustavu fiskalizacije već svoje usluge naplaćuje preko žiro računa. Za svaku isporuku i obavljenu uslugu, obrtnik je dužan izdati račun propisnog sadržaja (podaci o izdavatelju, nadnevku izdavanja računa, broju računa, nazivu robe ili usluge, jedinična cijena, ukupan iznos). Račun (slika 8.) se ispostavlja u dva primjerka, od kojih se jedan uručuje klijentu, a drugi služi za knjiženje ostvarenog prometa u KPR.

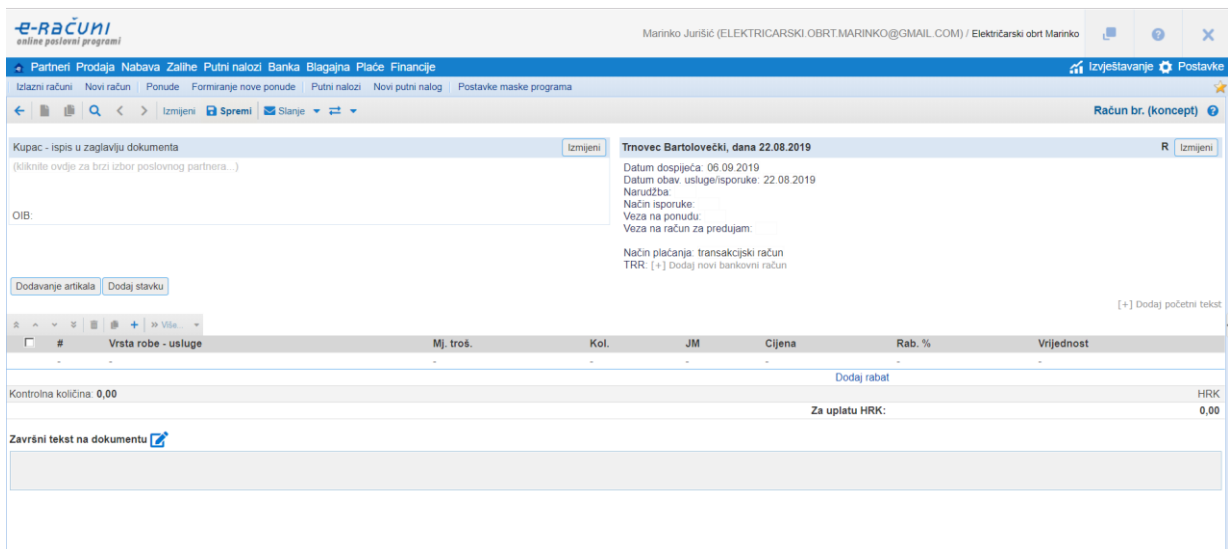
U KPR se podaci upisuju na kraju radnog dana ili prije početka idućeg. Uz KPR, obrtnik je dužan imati dokument „Interni akt o fiskalizaciji“ kojim se donosi odluka o pravilima sljednosti numeričkih brojeva računa, poslovnim prostorima, oznakama poslovnih prostora i operatera na naplatnim uređajima. Interni akt donosi se bez obzira da li obrtnik posluje s gotovinom ili ne. Električarski obrt u ovom slučaju posluje samo preko transakcijskog računa, znači nema doticaja s gotovinom i nije potrebno izdavati fiskalizirane račune. Sve usluge za koje je izdan račun moguće je naplatiti samo preko transakcijskog (žiro) računa.

RAČUN R* br. 09/1/1		PRODAVATELJ (ISPORUČITELJ)		PRIMATELJ (KUPAC)				
15.05.2019 17:30 (mjesto i nadnevak izdavanja računa)		naziv - ime i prezime, adresa: mjesto, ulica i broj telefona		naziv - ime i prezime, adresa: mjesto, ulica i broj telefona				
29.04.2019 (nadnevak isporuke dobara ili obavljenih usluga)		ELEKTRIČARSKI OBRT MARINKO Marinko Jurišić BARTOLOVEC Varaždinska 64A OIB: [redacted]		GOS. HRVOJE KOČIJAN ul. VARAŽDINSKA 64 BARTOLOVEC OIB: [redacted]				
		(OSOBNI IDENTIFIKACIJSKI BROJ)		(OSOBNI IDENTIFIKACIJSKI BROJ)				
ŽIRORAČUN: HRI [redacted] KOD: _____								
UVJETI ISPORUKE (PRODAJE): _____								
ŠIFRA ROBE - TRGOVAČKI NAZIV ISPORUČENIH DOBARA ILI OBAVLJENIH USLUGA	JED. MJ.	KOLIČINA	JED. CIJENA (BEZ POREZA)	IZNOS OSNOVICE (VRIJEDNOST BEZ POREZA)	% IZNOS PDV-a	% IZNOS PDV-a	% IZNOS PDV-a	UKUPNO (NAKNADA S POREZOM)
- EL. INSTALACIJA RAUKE SOBE								
- DOBAVA MONTAŽA UTICAJA PRECIDAZA								
- MONTAŽA KUTIJA ZA RAUUF								-2250,00
- DOBAVA MONTAŽA LED LAMP I 18W 3KOM								
PDV se ne obračunava temeljem čl. 90 st.1 Zakona o PDV-u								
UKUPNO								-2250,00
* Obveznik poreza na dobit iza slova R- upisat će brojku 1, a obveznik poreza na dobit iza slova R- upisat će brojku 2						ELEKTRIČARSKI OBRT MARINKO Marinko Jurišić BARTOLOVEC Varaždinska 64A (odgovorna osoba)		
Narodne novine d.d., Zagreb – (69) 011420 Oznaka za narudžbu: UT-I-641/NCR		Jurišić M (račun sastavio-la)						

Slika 8: Primjer računa električarskog obrta

Novi Zakon o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi (NN 94/18) govori da su svi javni i sektorski naručitelji (korisnici državnog/lokalnog proračuna) obvezni zaprimati i slati isključivo eRačune i to u formatu propisanom EU normom o standardizaciji računa. (slika 9. i 10.) Obrt je do sad poslovao s tri javna naručiteljima kojima je bio obvezan slati eRačune:

- Državni arhiv u Varaždinu
- Glazbena škola u Varaždinu
- Osnovna škola Beletinec



Slika 9: Sučelje aplikacije za izdavanje eRačuna prema javnim naručiteljima (prijava preko Električarskog obrta)

Na početku tekuće godine do 15.01, potrebno je ispuniti još jedan obrazac i predati ga Poreznoj upravi. Riječ je od PO-SD obrascu s podacima o uplaćenom paušalnom porezu na dohodak te prirezu na dohodak za proteklu godinu. Na temelju ovog izvješća Porezna uprava utvrđuje godišnju obvezu paušalnog poreza za iduću godinu, a ta obveza se utvrđuje prema ostvarenom prometu u protekloj godini.

R RAČUN br. 1/01/191

Mjesto izdavanja: Tmovec Bartolovečki
Datum i vrijeme izdavanja: 22.08.2019 16:07

Datum dospjeća: 06.09.2019
Datum obav. usluga/ispоруke: 22.08.2019

Način plaćanja: transakcijski račun

Državni arhiv u Varaždinu
Trstenjakova 7

42000 Varaždin
Hrvatska

OIB: 72801109643

#	Vrsta robe - usluge	Kol.	JM	Cijena	Rab. %	Vrijednost
1.	Prostori državnog arhiva -dobava i zamjena fluorescentnih cijevi 18 i 36 w i kontrola električne instalacije u prostoru državnog arhiva -zamjena običnog prekidača na ulazu arhiva -vanjska rasvjeta, zamjena halogene žarulje 150 w i podešavanje vremena rada Đački dom -dobava i zamjena fluorescentnih cijevi 18 i 36 w sa starterima i kontrola u prostoru đlačkog doma -popravak kratkog spoja rasvjete drugog kata (dobava i zamjena prigušnice 18 i 38 w) u cijenu usluga su uračunati troškovi materijala	13,00	h	130,77	0	1.700,01

Za uplatu HRK: 1.700,01



www.e-URA.hr

Dokument pripremio/izdao:

Marinko Jurišić

4.2. Prednosti i nedostaci paušalnog oporezivanja u odnosu na klasični porez na dohodak

Vrlo velik broj obrtnika koji su u svom poslovanjem bili obveznici poreza na dohodak, s vremenom prelaze u paušalno oporezivanje. Postoje razne prednosti koje paušalni obrt nosi sa sobom. U cjelini su približene definicija oba oporezivanja, njihove razlike. Saznaje se kada je bolje odabrati klasično oporezivanje dohotkom, a kada paušalno oporezivanje.

4.2.1. Prednosti paušalnog oporezivanja

U slučaju da obrtnik posluje u sustavu poreza na dohodak gdje se dohodak utvrđuje na temelju poslovnih knjiga, postoje razne prednosti zašto bi mu bilo dobro prijeći na paušalno oporezivanje.

1. Iznos doprinosa

Prema odredbama čl 70. (NN 106/18) Zakona o doprinosima za osiguranike po osnovi samostalnih djelatnosti koji plaćaju porez na dohodak plaćaju prema paušalnom dohotku, osnovica za obračun doprinosa jednaka je umnošku svote prosječne plaće i koeficijenta 0,4.

Za usporedbu, prema članku 66. (NN 106/18) Zakona o doprinosima za osiguranike po osnovi obavljanja samostalnih djelatnosti koji utvrđuju dohodak od samostalne djelatnosti, mjesečne osnovice za obračun doprinosa umnožak su iznosa prosječne plaće i koeficijenta, i to:

- Koeficijenta 0.65 za osiguranike po osnovi obrta
- Koeficijenta 1,1 za osiguranika po osnovi slobodnog zanimanja
- Koeficijenta 1,1 za osigurnika po osnovi športaša
- Koeficijenta 0,55 za osigurnika po osnovi poljoprivrede i šumarstva
- Koeficijenta 0,65 za osiguranika po osnovi ostalih samostalnih djelatnosti

Mnogi obrtnici se često odlučuju za paušalni obrt, upravo zbog povoljnijeg doprinosa i manjih mogućih razlika po poreznim rješenjima nakon završetka poslovne godine.

2. Poslovne knjige i evidencije

Obveznici poreza na dohodak, prema čl 34. Zakona o porezu na dohodak (NN) dužni su voditi knjigu primitaka i izdataka, popis dugotrajne imovine, knjigu prometa i evidenciju o tražbinama i obvezama. S druge pak strane, Pravilnik o paušalnom oporezivanju (čl 7.) navodi da porezni obveznik koji porez na dohodak od samostalne djelatnosti plaća u paušalnom iznosu ne vodi poslovne knjige iz gornjeg članka 34, osim evidencije o prometu (KPR). U knjizi prometa evidentira iznose naplaćene u gotovini i iznose naplaćene bezgotovinskim putem.

Ova prednost daje jednostavnost vođenja poslovnih knjiga, manji obujam svakodnevnog posla i jednostavniji sustav praćenja. Obrtnik paušalac mora svaki dan u knjigu prometa knjižiti priljeve i odljeve novca. Prednost paušalnog oporezivanja je neplaćanje knjigovođe, obrtnik svoju knjigu prometa vodi sam u pisanom ili elektroničkom obliku.

4.2.2. Nedostaci paušalnog oporezivanja

Zašto bi neki obrtnik prešao s paušalnog oporezivanja na klasično oporezivanje dohotkom iz poslovnih knjiga? Paušalno oporezivanja, iako ima više prednosti i jednostavnije knjigovodstvo, ipak postoje obrtnici koji se vraćaju na klasično oporezivanje dohotkom.

1. Minimalni porez

Nedostatak paušalnog oporezivanja je u slučaju kada obrtnik ima primitke od 0 kuna ili vrlo male svote, i dalje je obvezan platiti minimalni porez od 1.530,00 kuna i na njega izračunati prirez. Kod obrta gdje se dohodak utvrđuje na temelju poslovnih knjiga, ukoliko se bilježi gubitak na kraju poslovne godine, tada se ne plaća porez niti pripadajući prirez. (Porezna uprava, 2019.).

Jasno je da bi u ovom slučaju obrtnik odabrao oporezivanje porezom na dohodak nego paušal.

2. Nova djelatnost

Ukoliko obrtnik počne obavljati neku novu djelatnost koja se nalazi u popisu samostalnih djelatnosti slobodnih zanimanja iz čl. 29., tada obrtnik više ne smije koristiti paušalno oporezivanje, već se mora vratiti na utvrđivanje dohotka na temelju poslovnih knjiga. Samostalne djelatnosti slobodnih zanimanja koje se ne mogu paušalno oporezivati su (Porezna uprava, 2019):

- Samostalna djelatnost zdravstvenih djelatnika, veterinaru, odvjetnika, javnih bilježnika, revizora, inženjera, arhitekata, poreznih savjetnika, stečajnih upravitelja, tumača, prevoditelja, turističkih djelatnika i dr. slične djelatnosti
- Samostalna djelatnost znanstvenika, književnika, izumitelja i druge slične djelatnosti
- Samostalna predavačka djelatnost, odgojna djelatnost i druge slične djelatnosti
- Samostalna djelatnost novinara, umjetnika i športaša

5. Zaključak

Za izradu rada, bilo je potrebno izdvojiti veliku količinu vremena i to većinu za učenje i proučavanje Zakona. Samo poslovanje obrtnika je u stvari vrlo jednostavno, ali postoje razni putevi razvoja. U računovodstvu je najbitnije neprestano pratiti promjene u poslovnoj okolini. Bitno je pratiti vlastiti napredak i napredak države, odnosno Zakone. Zakoni i pravilnici se mijenjaju, a mali poduzetnici – obrtnici moraju biti u koraku s njima. Obrt je mala forma obavljanja gospodarske djelatnosti. Nema hrpu dokumenata i poslovnih knjiga koje mora voditi, ali je potrebno barem malo znanja za pravilno poslovanje.

Vlasnici obrta su obveznici velikog broja propisa, od kojih se ističu porez na dohodak i Porez na dodanu vrijednost. U središtu rada objašnjen je porez na dohodak kojeg koriste obrtnici i mogućnosti klasičnog oporezivanja te paušalnog oporezivanja porezom na dohodak što uključuje i pojašnjenje poslovnih knjiga koje je potrebno voditi. U jednostavno računovodstvo spadaju poslovne knjige obrtnika:

- Knjiga primitaka i izdataka
- Popis dugotrajne imovine
- Knjiga prometa
- Evidencija o tražbinama i obvezama

Kako su neki obrtnici obveznici poreza na dodanu vrijednost i ta je vrsta poreza ukratko objašnjena. Za primjer je uzeti obrt koji posluje s paušalnim oporezivanjem poreza na dohodak. Danas obrtnici češće odabiru paušalno oporezivanje zbog jednostavnijeg i jeftinijeg načina poslovanja.

Postoje i prednosti i nedostaci u poslovanju obrtnika, ali broj obrta u Hrvatskoj upućuje da je ovaj gospodarski sektor jedan od bitnih faktora razvoja hrvatskog gospodarstva. Električarski obrt „Marinko“ jedan je od takvih obrta koji su ustrajni u vlastitom poslovnom razvoju.

Popis literature

- [1] Hrvatska obrtnička komora – Croatian chamber of trade and craft, E1 vođenje poslovnih knjiga, Knjiga primitaka i izdataka, dostupno 20.8.2019. na http://infos.hok.hr/faq/e_racunovodstvo/e1_vodenje_poslovnih_knjiga/knjiga_primitaka_i_izdataka
- [2] Hrvatska obrtnička komora, Nove osnovice za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2019, preuzeto 22.8.2019. sa <https://www.hok.hr>
- [3] Hrvatska obrtnička komora, Privremena obustava poslovanja obrta?, dostupno 10.9.2019. s http://infos.hok.hr/faq/a_pravni_savjeti/a2_privremena_obustava_obrta/privremena_obustava_poslovanja_obrta
- [4] Kesner-Škreb Marina, (2004), Financijska teorija i praksa, Porez na dobit 28 (4), 501-504
- [5] Ministarstvo financija Porezna uprava, Obrtnici slobodna zanimanja i poljoprivrednici, dostupno 15.8.2019. s <https://www.porezna-uprava.hr/obrtnici/Stranice/Obrtnici2.aspx>
- [6] Ministarstvo financija Porezna uprava, Propisi, dostupno 20.8.2019. na https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro1623
- [7] Narodne novine, Odluka o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007, dostupno 22.8.2019 na https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_06_58_1870.html
- [8] Papirnica Miko, Product, Popis dugotrajne imovine, preuzeto 20.8.2019. s <https://papirnicamiko.com/product/popis-dugotrajne-imovine-ix-242/>
- [9] Plavi ured, 10 koraka kod osnivanja paušalnog obrta, dostupno 22.8.2019 na <https://plaviured.hr/vodici/10-koraka-kod-osnivanja-pausalnog-obrta/>
- [10] Porezna uprava, HR_obrasci, Evidencija o tražbinama i obvezama, preuzeto 21.8.2019. na https://www.porezna-uprava.hr/HR_obrasci/Documents/POREZ%20NA%20DOHODAK/TO.pdf
- [11] Porezna uprava, HR_obrasci, Knjiga prometa, preuzeto 20.8.2019 https://www.porezna-uprava.hr/HR_obrasci/Documents/POREZ%20NA%20DOHODAK/KPR.pdf

- [12] Portal Obrtnog registra Republike Hrvatske, Kako registrirati obrt, dostupno 30.8.2019. na <http://www.portor.hr/index.php/kako-registrirati-obrt/>
- [13] Pravilnik o tradicijskim, odnosno umjetničkim obrtima, NN 112/2007, dostupno 10.9.2019. s porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro1643
- [14] Recuperero, Knjigovodstveni savjeti, Ispostava računa i fiskalizacija, dostupno 10.9.2019. na <http://recuperero.com.hr/blog-objava/ispostava-racuna-i-fiskalizacija/>
- [15] RH, Ministarstvo financija Porezna uprava, Porezni priručnik za obrtnike, Zagreb 2016. dostupno 22.8.2019. na https://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/Obrtnici_2012.pdf
- [16] Zakon HR, Pročišćeni tekstovi zakona, Zakon o obrtu NN 143/13, dostupno 15.8.2019. na <https://www.zakon.hr/z/297/Zakon-o-obrtu>
- [17] Zakon HR, Zakon o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi NN 94/18, dostupno 22.8.2019. na <https://www.zakon.hr/z/1163/Zakon-o-elektroni%C4%8Dkom-izdavanju-ra%C4%8Duna-u-javnoj-nabavi>
- [18] Žager K., Dečman N.,(2015) Računovodstvo malih i srednjih poduzeća, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika,5 , 279-302